gemeente Berkelland

Beleidsplan Bestaanszekerheid 2025 - 2028

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
1. Wat zijn onze missie en visie? 3
2. Waar komen we vandaan? 5
3. Wat zijn onze kaders? 9
4. Wie werken samen aan bestaanszekerheid? 10
5. Wat willen we bereiken? 12
6. Hoe gaan we dit monitoren? 13
7. Hoe gaan we dit bereiken? 14
8. Bronnen 17

Voorwoord

Van de Klankbordgroep Bestaanszekerheid

“Wie verzekerd is van zijn dagelijks brood slaapt in alle rust”

“Deze oude wijsheid belichaamt een diepgaande waarheid: wanneer een individu veiligheid en stabiliteit in zijn dagelijks leven vindt, verandert de wereld om hem heen in een ruimte vol mogelijkheden.

Het beleid bestaanszekerheid is gemaakt voor mensen die net als ieder ander genoeg inkomen willen hebben, een goede woning, een fijne relatie en mee willen doen in de samenleving. Want wat als je dit niet hebt of kwijt bent geraakt door bijvoorbeeld ziekte of baanverlies? Bestaansonzekerheid kan iedereen overkomen, niet alleen de mensen die een uitkering ontvangen, maar ook mensen met een betaalde baan. Buiten financiële gevolgen heeft dit vaak ook gevolgen voor de gezondheid en welzijn. Als het inkomen te laag is, wordt het leven een dagelijkse strijd. Hoe belangrijk is het dan om naast iemand te gaan staan, samen naar oplossingen te zoeken en weer perspectief te bieden. Samen kunnen we een samenleving bouwen waarin niemand wordt achtergelaten. Waarin iedereen een eerlijke kans heeft op een stabiel en zeker bestaan.”

Voor u ligt het beleidsplan bestaanszekerheid '25-'28 van de gemeente Berkelland. Een plan waarin schuldhulpverlening, minimaregelingen en initiatieven van maatschappelijke partners samenkomen. Wij willen de bestaanszekerheid van inwoners verbeteren, want in de afgelopen jaren zijn de worstelingen van inwoners met bestaansonzekerheid op verschillende manieren meer in beeld gekomen.

Dit plan is tot stand gebracht samen met inwoners die zelf te maken hebben met bestaansonzekerheid. Zij vormen de Klankbordgroep Bestaanszekerheid. En ook met organisaties en ondernemers die zich al vele jaren in Berkelland inzetten voor inwoners die te maken hebben met bestaansonzekerheid.

Leeswijzer
Achtereenvolgens beschrijven we de visie en missie van de gemeente Berkelland op het thema bestaanszekerheid (hoofdstuk 1); blikken we terug, onder andere met behulp van het evaluatieonderzoek (hoofdstuk 2); beschrijven we het kader waarbinnen dit beleidsplan tot stand komt (hoofdstuk 3); noemen we de partners waarmee we samenwerken (hoofdstuk 4); welke doelen we willen bereiken (hoofdstuk 5); hoe we die gaan monitoren (hoofdstuk 6); hoe we die gaan bereiken (hoofdstuk 7) en we eindigen met de bronvermelding (hoofdstuk 8).

1. Wat zijn onze missie en visie?

Missie

We willen dat iedereen op een volwaardige manier kan meedoen in de samenleving. Daarvoor is een stabiele financiële basis nodig, zodat mensen niet alleen bezig hoeven te zijn met overleven, maar ook kunnen nadenken over hun toekomst.

Visie

Bestaanszekerheid is essentieel voor mensen om mee te doen aan de samenleving en een gezond, stabiel leven te leiden. Het biedt de basis voor persoonlijke groei, welzijn en maatschappelijke betrokkenheid.

Wat verstaan we onder bestaanszekerheid?

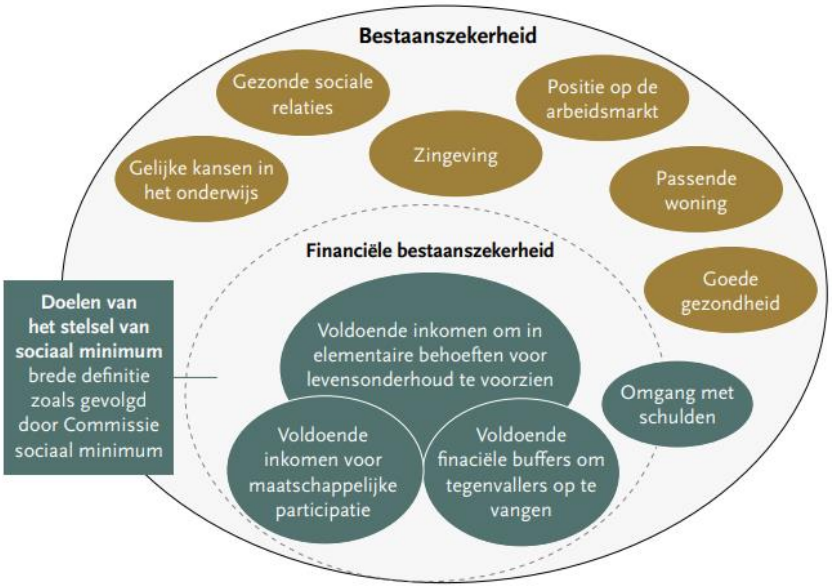
Bestaanszekerheid is wat je minimaal nodig hebt om rond te kunnen komen, zonder stress te leven en schulden te voorkomen.

We baseren deze definitie op de volgende bronnen:

- Nibud: ‘Veel huishoudens moeten leven van een inkomen dat zo laag is dat ze elke maand geld tekortkomen. Kleine tegenslagen kunnen grote financiële problemen veroorzaken, omdat zij vrijwel geen buffer hebben. Wij maken ons zorgen over de bestaanszekerheid van deze mensen.’ (website Nibud, 2025).
- Commissie Sociaal Minimum: ‘Bestaanszekerheid gaat niet alleen over voldoende inkomen, maar ook over een goede gezondheid, betaalbare en duurzame huisvesting, werk dat loont, een adequate opleiding, gezonde sociale relaties en een zinvol leven.’ (Commissie Sociaal Minimum, 2023).
- Sociaal Cultureel Planbureau: ‘Armoede gaat vaak gepaard met een minder goede lichamelijke en mentale gezondheid, een verminderd gevoel van eigenwaarde en kan leiden tot sociale uitsluiting. Het heeft invloed op de veerkracht van mensen en leidt in veel gevallen tot een lager vertrouwen in de overheid. Opgroeien in armoede heeft ook vaak negatieve gevolgen voor de leerprestaties en toekomstkansen van kinderen.’ (website Sociaal Cultureel Planbureau, 2025).

Eerder spraken we van ‘armoedebeleid’ en ‘armoedebestrijding’. Door het begrip armoede te vervangen door het begrip ‘bestaanszekerheid’ erkennen we dat financiële zorgen nauw samenhangen met andere leefgebieden. We beseffen dat bestaanszekerheid niet alleen draait om geldzorgen, maar dat het hebben van geldzorgen impact heeft op het hele leven. Want financiële bestaansonzekerheid kent een wisselwerking met andere vormen van bestaansonzekerheid. Financiële zorgen kunnen bijvoorbeeld je sociale relaties en een goede gezondheid belemmeren. Geldzorgen kunnen op hun beurt ontstaan of verergeren door problemen op andere terreinen, zoals stress als gevolg van tijdelijke huisvesting of psychische problemen. Onderstaande figuur laat deze wisselwerking goed zien:

Figuur 1.1 Bestaanszekerheid en financiële bestaanszekerheid, schematische weergave

2. Waar komen we vandaan?

Korte historie over de rol van de overheid, markt en middenveld

Voor de Tweede Wereldoorlog had de overheid een beperkte rol bij armoedebestrijding en werd dit binnen de verzuilde samenleving door het maatschappelijk middenveld verzorgd. Hierna ontstond de verzorgingsstaat met een grote rol voor de overheid en een minder grote rol voor maatschappelijke partners. Vanaf 2013 bewegen we naar een participatiesamenleving waarin eigen verantwoordelijkheid van de burger hoog in het vaandel staat. Dit verwoordde de koning in zijn eerste troonrede in 2013. Daarin krijgt naast de overheid de markt meer invloed. Sinds 2022 is er binnen de participatiesamenleving meer aandacht voor inclusie. Daarin is er meer oog voor gelijke kansen voor iedereen om deel te nemen aan de samenleving. Dat levert een nieuwe zoektocht op naar de juiste balans in het samenspel van overheid, markt en maatschappelijk middenveld.

Waarom aandacht voor bestaanszekerheid?

Er is een grotere groep mensen in bestaansonzekerheid door o.a. flexibilisering van de arbeidsmarkt, de hardnekkigheid van kansenongelijkheid in het onderwijs, het tekort aan betaalbare woningen en sociaaleconomische gezondheidsverschillen (Commissie Sociaal minimum, 2023). En onder andere door de kinderopvangtoeslagaffaire is er meer aandacht voor de rol van de overheid bij bestaanszekerheid. Er is een toenemend besef dat de overheid meer moet aansluiten bij de behoeften van de mensen en vanuit vertrouwen moet werken om bestaanszekerheid te verbeteren. En dat bestaansonzekerheid nauw samenhangt met problemen op andere gebieden, zoals schulden, psychische en fysieke gezondheidsproblemen, sociale isolatie en uitsluiting, en een gebrek aan stabiel werk en het risico op armoede binnen gezinnen.

Hoeveel mensen leven in bestaansonzekerheid?

De Berkellandse cijfers laten zien dat er alle reden is om te investeren in een aanpak tegen bestaansonzekerheid. De schatting is dat er in Berkelland 1.619 huishoudens (waarin 640 kinderen) van een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum leven (Kwiz, 2023). 1.030 Berkellandse huishoudens hebben problematische schulden (CBS, 2024). Er zijn bij de gemeente Berkelland 38 gedupeerden van de toeslagenaffaire in beeld gekomen (Voormekaar, 2025). Hieronder zoomen we verder in op deze cijfers.

<u>Huishoudens in armoede</u>

Het evaluatieonderzoek naar ons minimabeleid door Kwiz (2023) laat zien hoeveel inwoners bij de gemeente in beeld zijn (omdat zij gebruik maken van een van onze minimaregelingen) en hoeveel mensen er naar schatting zijn die leven van een inkomen tot 130% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). De percentages geven de verhouding aan ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in Berkelland (19.047):

	In beeld		Schatting totale doelgroep	
Tot 100% Wsm	600	3,1%	913	4,8%
100 - 110% Wsm	788	4,1%	1.035	5,4%
110 – 120% Wsm	812	4,2%	1.281	6,7%
120 – 130% Wsm	**1.366**	**7,0%**	1.619	8,5%

Kinderen in armoede

Het aantal kinderen dat in beeld is en de schatting van de totale doelgroep wordt hieronder in de tabel weergegeven (Kwiz, 2023). De percentages geven de verhouding aan ten opzichte van het totaal aantal kinderen in Berkelland (7.710).

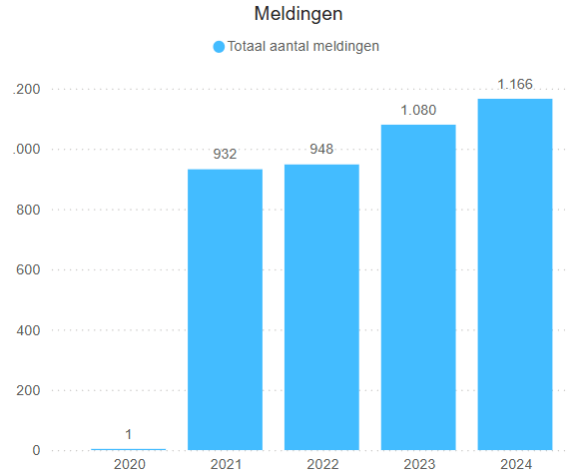
	In beeld		Schatting totale doelgroep	
Tot 100% Wsm	343	4,6%	465	6,0%
100 - 110% Wsm	441	5,9%	550	7,1%
110 – 120% Wsm	477	6,4%	582	7,5%
120 – 130% Wsm	**522**	**7,0%**	640	8,3%

Schulden

De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek in Nederland worden geschat op 8,5 miljard op jaarbasis. Deze worden gedragen door de inwoner met schulden, bedrijven en de overheid. Het zijn maatschappelijke kosten op het gebied van invordering, gezondheid, maatschappelijke ondersteuning, arbeidsmarkt en economie, onderwijs en openbare orde en veiligheid (Panteia, 2024).

In 2023 hebben 1.030 Berkellandse huishoudens (5,4% van het totaal) problematische schulden. Daarvan slagen 620 er niet in om in 3 jaar de schulden af te lossen (CBS, 2024). Om deze cijfers nader te duiden, zoomen we verder in. Eerst op het Team Hulp bij Geldzaken (maakt deel uit van Voormekaar) dat de gemeentelijke taak ‘vroegsignalering’ uitvoert. En daarna op de Stadsbank Oost Nederland, onze gemeenschappelijke regeling die de schuldhulpverlening voor ons uitvoert.

Sinds 2021 heeft de gemeente de wettelijke taak ‘vroegsignalering’ binnen de schuldhulpverleningsketen. We ontvangen signalen van betalingsachterstanden van onze inwoners bij ‘vaste lasten partners’ (zoals de woningbouwcorporatie en het energiebedrijf). Deze signalen worden een ‘melding’ als er meerdere signalen op hetzelfde adres zijn en/of als er sprake is van een hoog schuldbedrag en/of als het een jongere betreft. Bij een melding neemt het Team Hulp bij Geldzaken contact op met de inwoner en biedt hulp aan. Voor problematische schulden verwijzen zij de inwoner door naar de Stadsbank. Hieronder het overzicht van het aantal meldingen over de afgelopen jaren (Dashboard vroegsignalering, Divosa (2025):

Het onderstaande overzicht geeft weer hoeveel inwoners van Berkelland gebruikmaken van vier typen dienstverlening van de Stadsbank in de afgelopen jaren.

Diensten	2021	2022	2023	2024
Budgetbeheer	119	113	105	102
Beschermingsbewind	32	35	32	27
Bemiddeling schuldregeling	21	11	13	13
Verstrekking sociale lening	19	28	27	37
Verstrekking saneringskrediet	2	9	6	9

Gedupeerden

Er zijn bij het Team Hulp bij Geldzaken/Voormekaar 38 gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire in beeld gekomen (Voormekaar, 2025). Het sociaal raadsliedenwerk van Sensire voert in Berkelland de sociaaljuridische dienstverlening uit. De top 3 van vragen die zij krijgen, richten zich op: 1) belastingen en toeslagen; 2) arbeidsrecht; 3) uitkeringen/sociale zekerheid (Sensire, Jaarverslag 2024).

Wat vervangt dit beleidsplan?

Dit beleidsplan komt in de plaats van het beleidsplan schuldhulpverlening 2020-2024 en het hoofdstuk 'Armoede' in het Beleidskader Samen Denken, Samen Doen.

Wat zijn de resultaten van het huidige minimabeleid?

Dit zijn de belangrijkste conclusies uit het evaluatierapport naar ons minimabeleid (Kwiz, 2023):

Inkomenseffecten:

- Door de minimaregelingen houden huishoudens ruimte over voor het doen van vrije bestedingen. Het bedrag dat wordt overgehouden verschilt aanzienlijk per huishoudtype en inkomensniveau.
- Dit geldt voor huishoudens die van alle landelijke en lokale regelingen gebruikmaken.
- Het bereik van de regelingen is niet optimaal, met uitzondering van de energietoeslag (landelijke regeling in 2023). Zie onderstaande tabel. Het bereik per regeling is het bereik t.o.v. het aantal huishoudens dat ervoor in aanmerking komt. De doelgroep verschilt per regeling en is bepaald door een inkomensgrens en soms in combinatie met een vermogensgrens.
- Werken loont, maar voor sommige huishoudtypes meer dan voor andere huishoudtypes.

Tabel S1.3. Gebruik en bereik van de minimaregelingen

Regelingen	Gebruik	Bereik
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	395 huishoudens	43%
Bijzondere bijstand	372 huishoudens	36%
Individuele inkomenstoeslag	278 huishoudens	61%
Collectieve zorgverzekering	863 huishoudens	53%
Meedoenregeling voor kinderen	178 huishoudens	61%
Jeugdfonds Sport & Cultuur	27 huishoudens	5%
Energietoeslag[2]	1.571 huishoudens	83%

Ervaringen:
(een groep inwoners die tot de doelgroep behoren, hebben een vragenlijst ingevuld)

- Minder dan de helft heeft het gevoel mee te kunnen doen in de samenleving. Weinig geld en een slechte gezondheid vormen de belangrijkste belemmering.
- Ruim een derde ervaart negatieve gevolgen van zijn financiële situatie, zoals stress, zorgen of slecht slapen.
- Vrienden en familie vormen de belangrijkste informatiebron bij geldzorgen.
- 41% kan de weg naar de benodigde informatie en regelingen niet vinden.
- De helft kan een aanvraag voor regelingen zelf doen.

3. Wat zijn onze kaders?

Landelijke wetgeving

Met dit beleidsplan houden we ruimte om te anticiperen op landelijke ontwikkelingen, zoals nieuwe wetgeving. Vooralsnog zijn dit de wettelijke kaders waarbinnen dit beleidsplan tot stand komt:

- Participatiewet (welke in 2026 wordt vervangen door de nieuwe wet 'Participatiewet in balans'),
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (met daarbinnen het landelijke programma '*basisdienstverlening schuldhulpverlening'*),
- Het programma '*Robuuste rechtsbescherming*', een initiatief van gemeenten n.a.v. rapporten waaruit blijkt dat overheidsdienstverlening onvoldoende aansluit op wat inwoners nodig hebben (o.a. '*Ongekend onrecht'*, Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag).
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (waarbinnen de 'aanpak basisvaardigheden' valt die eerder 'aanpak laaggeletterdheid' heette).

Lokaal vastgestelde kaders

Met dit beleidsplan sluiten we aan bij deze kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld:

- Visie op participatie *'Samen maken we Berkelland'* (2024).
- Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033 (2023).
- Kijk op Cultuur en Erfgoed 2030 (2022).
- Denkkader sociale basis (2024).
- Verordening Sociaal Domein Berkelland (2025).

De kernwaarden uit de Verordening Sociaal Domein Berkelland (2025) die specifiek gelden voor het Hoofdstuk 'Inkomen en schulden':

- Schulden worden snel gesignaleerd, hulp wordt snel ingezet
- De gemeente biedt in een vroeg stadium hulp bij (dreigende) schulden
- Voorkomen is beter dan genezen

Bredere context

We opereren in een bredere context dan onze gemeente. We benoemen twee bredere ontwikkelingen die impact hebben op de bestaanszekerheid van onze inwoners. Op financieel gebied is er sprake van zowel inflatie als overheidsbezuinigingen. Dat betekent financiële druk. Bij inwoners, bij maatschappelijke organisaties en bij de gemeente. Al langer kunnen we stellen dat we leven in een samenleving die steeds complexer wordt. Denk aan de opkomst van flexibele arbeidscontracten, digitalisering en toegang tot krediet met één klik op je mobiel. We hebben als gemeente een belangrijke rol te vervullen in de bestaanszekerheid van onze inwoners en hebben tegelijkertijd een realistisch beeld van onze invloed.

4. Wie werken samen aan bestaanszekerheid?

Iedereen is nodig om een duurzaam effect voor de inwoner en maatschappelijke effecten te bereiken. De gemeente, de Klankbordgroep Bestaanszekerheid en de maatschappelijke organisaties en de ondernemers. In een goede samenwerking met elkaar.

Klankbordgroep Bestaanszekerheid

Geen beleid zonder de inwoners om wie het draait. Daarom is onder begeleiding van een ervaringsdeskundige op het gebied van armoede en schulden de Klankbordgroep Bestaanszekerheid Berkelland gevormd. Het perspectief van inwoners met ervaring op het gebied van bestaansonzekerheid staat centraal bij de totstandkoming en de looptijd van dit beleidsplan. De input van de leden helpt om beleid te ontwikkelen dat goed past bij de behoeften. Daar valt nog winst te behalen. Zo laat het evaluatieonderzoek bijvoorbeeld zien dat het bereik van de minimaregelingen omhoog moet. De klankbordgroep past in de Participatievisie van de gemeente Berkelland '*Samen maken we Berkelland*''(2024). Vanuit de Welzijnsraad, de Jongerenraad, de Cliëntenraad Fijnder en de Seniorenraad zijn afgevaardigden aangesloten ter ondersteuning van de klankbordgroep.

De klankbordgroep laat hieronder zien waar zij voor staat en wat zij doet:

Maatschappelijke partners

Zoveel mogelijk maatschappelijke organisaties die zich inzetten met en voor inwoners hebben we betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan. We zien een grote meerwaarde in het samenbrengen van de verschillende initiatieven, zodat het bereik en het effect vergroot wordt. We noemen hieronder in willekeurige volgorde de verschillende organisaties:

- Schuldhulp Op Maat
- Humanitas
- Voormekaar
- Fijnder
- Stadsbank
- Sociaal raadsliedenwerk Sensire
- Stichting an 't Wark
- Digitaalhuis
- Bedrijvenkring Berkelland
- ProWonen
- Nationale Dierenvoedselbank
- Diaconieën
- Voedselbank
- Dorpskamer
- Buurtkastjes
- Weggeefwinkel
- Kledingbank
- Energieloket
- ZEG Achterhoek
- Speel-o-theken
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Stichting Leergeld
- Petje Af
- Culturije
- Sportfederatie Berkelland
- JiB
- JouwUnit Fijnder
- Menzis en BS&F

Raden:

- Welzijnsraad
- Jongerenraad
- Cliëntenraad Fijnder
- Seniorenraad

5. Wat willen we bereiken?

We werken aan onze missie vanuit onze visie, zoals opgesteld in hoofdstuk 1. We stellen ook specifieke doelen op voor 2025 tot en met 2028.

Op basis van de bevindingen van het evaluatieonderzoek (Kwiz, 2023) en gesprekken met de klankbordgroep en maatschappelijke partners komen we tot de volgende vier doelen:

1) preventie: voorkomen van geldproblemen (en intergenerationele armoede),
2) perspectief: weer regie over je inkomsten, uitgaven en buffer,
3) meedoen: mee kunnen doen in de samenleving en
4) gezondheid: geen gezondheidsverschillen als gevolg van inkomen.

En tot de volgende specifieke doelgroepen waar we extra aandacht aan geven: nieuwkomers, alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid, kinderen, jongeren en mensen met een zorgvraag. Omdat dit groepen zijn die extra kwetsbaar zijn en/ of een aangepaste benadering nodig hebben.

6. Hoe gaan we dit monitoren?

We monitoren een keer per jaar met de Klankbordgroep en de partners de resultaten. We hebben dan zowel aandacht voor de cijfers als de ervaringen van inwoners. De Klankbordgroep haalt de ervaringen van inwoners op.

Het maatschappelijk effect dat we per doel willen bereiken, monitoren we aan de hand van de onderstaande indicatoren. Door vier jaar lang jaarlijks de ontwikkeling van de indicatoren te volgen én hierover het gesprek te voeren met partners en de Klankbordgroep, kunnen we bepalen of we op de goede weg zijn of waar bijsturing nodig is. Dit doen we uiteraard binnen de bredere context van ontwikkelingen, waaronder ook factoren waar we minder invloed op hebben, evenals eventuele nieuwe wet- en regelgeving.

Doel	Maatschappelijk effect	Indicator
Preventie	Minder inwoners en kinderen in armoede Minder inwoners met schulden	% huishoudens onder 130 % Wsm t.o.v. totaal aantal huishoudens. % kinderen onder 130 % Wsm t.o.v. totaal kinderen (0-18). % inwoners met problematische schulden t.o.v. totaal inwoners (vanaf 18 jaar).
Perspectief	Meer inwoners hebben regie over hun inkomsten, uitgaven en buffer	% deelnemers aanpak basisvaardigheden NT1 en NT2 van doelgroep t.o.v. regionale benchmark. % klanten Stadsbank van totaal aantal volwassenen t.o.v. regionale benchmark. % klanten Stadsbank met bewindvoering t.o.v. totaal aantal klanten Stadsbank.
Meedoen	Meer sport en cultuur-deelname	% van de doelgroep dat gebruikmaakt van meedoenregeling kind Fijnder, JFSC en St. Leergeld. % van de doelgroep dat gebruik maakt van volwassenenregeling.
Gezondheid	Minder gezondheidsverschillen a.g.v. financiële situatie	% inwoners rond bestaansminimum met een gezonde levensverwachting t.o.v. % inwoners boven bestaansminimum met een gezonde levensverwachting.

7. Hoe gaan we dit bereiken?

We verwachten de vier doelen te bereiken (met speciale aandacht voor enkele doelgroepen) door een strategie langs deze vijf lijnen:

A. inwoners met (beginnende) geldproblemen weten waar ze terecht kunnen voor effectieve hulp
B. inwoners krijgen weer regie over hun financiën (inkomsten, uitgaven, buffer)
C. inwoners maken gebruik van onze initiatieven, voorzieningen en regelingen
D. inwoners doen mee en hebben gelijke kansen op gezondheid.
E. jongeren krijgen regie over hun financiën.

We werken deze vijf lijnen uit voor alle inwoners van Berkelland met (beginnende) geldproblemen. Daarbinnen hebben we echter speciale aandacht voor nieuwkomers, alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid, kinderen, jongeren en mensen met een zorgvraag. Omdat dit groepen zijn die extra kwetsbaar zijn en/ of een aangepaste benadering nodig hebben.

Hieronder beschrijven we per lijn de beleidskeuzes. De nadere uitwerking van elke lijn staat in het uitvoeringsprogramma.

A. We versterken de huidige hulpverlenende partners

Er is veel winst te behalen in het bereiken van onze inwoners met (beginnende) geldproblemen. Bovendien is de hulp wel aanwezig, maar deze zal onderling meer moeten samenwerken, zodat inwoners gelijk de juiste hulp krijgen. Zo licht als mogelijk (zoals van vrijwilligers van Humanitas of Schuldhulp Op Maat) en zo zwaar als nodig (zoals schuldhulpverlening van de Stadsbank). Daarom brengen we de hulpverlenende instanties samen in het ‘Netwerk Bestaanszeker Berkelland’. We investeren bewust in uitbreiding van de capaciteit aan de voorkant van de schulden-keten, zodat we maatschappelijke kosten aan de achterkant voorkomen. Binnen deze lijn is er speciale aandacht voor nieuwkomers, alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid en mensen met een zorgvraag. Zie voor een nadere uitwerking van deze beleidskeuzes het uitvoeringsprogramma.

Deze beleidskeuze heeft de volgende financiële consequentie:

KOSTEN	**2026**	**2027**	**2028 en verder**
Extra capaciteit voor vrijwillige ondersteuning bij financiën en formulieren	€ 5.000	€ 10.000	€ 10.000
Incidenteel voortzetten extra capaciteit sociaal raadsliedenwerk	€ 36.000	€ 36.000	-
Totaal	**€ 41.000**	**€ 46.000**	**€ 10.000**

B. We maken de beweging van ‘ondersteunen’ naar ‘ontwikkelen’

We bieden inwoners met (beginnende) geldproblemen laagdrempelig ondersteuning met de partners uit het ‘Netwerk Bestaanszeker Berkelland’ (zie A). Dat betekent ook dat we de regie zoveel mogelijk bij de inwoner laten én kansen benutten om inwoners de eigen regie te doen herpakken. Daar waar mogelijkheden liggen om (financiële) vaardigheden van mensen te ontwikkelen, bieden we die aan. Ook werkgevers kunnen een belangrijke preventieve rol spelen in de mate waarin een werknemer regie over zijn financiële situatie behoudt. Dit

geven we de komende jaren gezamenlijk met het Werkcentrum (voormalig WSPA), de Bedrijvenkring Berkelland en Fijnder inhoud. En met de partners die zich aansluiten bij het ‘Meedoenpact Berkelland’ (zie C) maken we de beweging van ‘ondersteunen’ naar ‘ontwikkelen’. Zodat inwoners niet alleen in natura of met een geldbedrag geholpen zijn, maar ook werken aan een lange termijn perspectief waarin deze ondersteuning niet meer nodig is. Binnen deze lijn is er speciale aandacht voor nieuwkomers, alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid en mensen met een zorgvraag. Zie voor een nadere uitwerking van deze beleidskeuzes het uitvoeringsprogramma.

Deze beleidskeuze kent geen financiële consequenties, want het past binnen de huidige begroting.

C. We brengen de huidige regelingen en initiatieven (in € of in natura) samen

Het bereik van de regelingen en initiatieven laat nog te wensen over. Willen we dat mensen gebruikmaken van de regelingen en initiatieven, dan moeten we op verschillende manieren de informatie goed bekendmaken. Dat begint bij een helder overzicht van alle regelingen en initiatieven. Dit doen we middels de Voorzieningenwijzer. En dat we als initiatieven met elkaar samenwerken en mensen wijzen op alle mogelijkheden. Dit doen we door te starten met het Meedoenpact Berkelland. Binnen deze lijn is er speciale aandacht voor nieuwkomers, alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid, jongeren en mensen met een zorgvraag. Zie voor een nadere uitwerking van deze beleidskeuzes het uitvoeringsprogramma.

Deze beleidskeuze kent geen financiële consequenties, want het past binnen de huidige begroting.

D. We verhogen de bedragen in de huidige kindregelingen en starten een volwassenregeling

Als we willen dat kinderen meedoen en veilig kunnen zwemmen, is het onder andere nodig enkele bedragen in de minimaregelingen voor kinderen te verhogen. En het volledige zwemdiploma ABC te vergoeden. Om meer kinderen van werkende ouders te bereiken, subsidiëren we vanaf 2026 Stichting Leergeld structureel. Om bij te dragen aan de gezondheid en het mee kunnen doen van volwassenen behouden we de collectieve zorgverzekering en bieden we vanaf 2027 een volwassenenregeling aan. De volwassenenregeling is bestemd voor vier groepen volwassenen met een inkomen tot 110 % van het wsm (wettelijk sociaal minimum). Door beperkte financiële ruimte kunnen we de regeling niet openstellen voor alle volwassenen met een inkomen tot 110 % van het wsm. De groepen zijn:

- jongeren van 18 tot 23 jaar;
- ouders waarvan de kinderen ook sporten of op cultureel gebied actief zijn;
- inwoners die geactiveerd zijn door de combinatiefunctionarissen en door de Gecombineerde LeefstijlInterventie (GLI) via de huisarts en
- inwoners die niet kunnen zwemmen.

We veranderen de andere bestaande regelingen niet qua doelgroep (inkomensgrens) of vergoeding. Binnen deze lijn is er speciale aandacht voor alleenstaande ouderen, werkenden in financiële onzekerheid, kinderen, jongeren en mensen met een zorgvraag. Zie voor een nadere uitwerking van deze beleidskeuzes het uitvoeringsprogramma.

Vanaf 2026 hanteren we de volgende richtlijnen voor de jaarlijkse vergoedingen binnen de kindregelingen (Fijnder, Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld) en de nieuwe volwassenenregeling:

Richtlijnen bedragen		
	2025	**Vanaf 2026**
Kindregelingen Fijnder, JFSC en Stichting Leergeld		
Sport en cultuur	Fijnder: € 200 JFSC: sport € 225 of cultuur € 450	tot 4 jaar: € 200 4-12 jaar: € 425 12-18 jaar: € 500
Zwemdiploma	€ 300 (diploma A)	€ 1.000 (zwemdiploma ABC)
indirecte schoolkosten PO	€ 175	€ 175
indirecte schoolkosten VO	€ 350	€ 350
Computer	€ 500 voor een computer per gezin per 5 jaar	€ 500 voor een computer per kind op het VO
Volwassenenregeling		
voor specifieke doelgroep	geen	€ 450

Deze beleidskeuzes hebben de volgende financiële consequentie:

KOSTEN	**2026**	**2027**	**2028 en verder**
Vergoeding zwemdiploma A,B,C voor kinderen	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Actualiseren bedragen in kindregeling Fijnder en in JFSC	€ 114.000	€ 140.000	€ 140.000
Subsidie Stichting Leergeld	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Volwassenenregeling	-	€ 125.000	€ 125.000
Totaal	**€ 149.000**	**€ 300.000**	**€ 300.000**

E. We versterken het netwerk van partners rond jongeren

We versterken het netwerk van partners die jongeren hulp kunnen bieden op het gebied van financiën. Een belangrijke spil daarbinnen vormt het JiB, omdat zij goed aansluiten bij de leefwereld van de jongeren. Het team jongerenwerk ontwikkelt een speciale expertise op het gebied van financiën. In 2027 geven we een extra impuls aan bewustwording onder kinderen en jongeren. Binnen deze lijn is er speciale aandacht voor jongeren. Zie voor een nadere uitwerking van deze beleidskeuzes het uitvoeringsprogramma.

Deze beleidskeuze heeft deze financiële consequentie:

KOSTEN	**2026**	**2027**	**2028 en verder**
Programma op VO scholen	-	€ 39.000	-
Totaal	**-**	**€ 39.000**	**-**

8. Bronnen

- Commissie Sociaal Minimum, *Een sterk sociaal bestaan* (2023).
- Dashboard vroegsignalering, Divosa (2025).
- Gemeente Berkelland, *Denkkader sociale basis* (2024).
- Gemeente Berkelland, *Kijk op Cultuur en Erfgoed 2030* (2022).
- Gemeente Berkelland, *Samen Sterk in Berkelland* (2023).
- Gemeente Berkelland, *Sport- en beweegvisie 2033* (2023).
- Gemeente Berkelland, *Uitvoeringsvisie Voormekaar* (2022).
- Gemeente Berkelland, *Verordening Sociaal Domein Berkelland* (2025).
- Kwiz, *Evaluatie minimabeleid Berkelland* (2023).
- Nibud, website (2025).
- Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, *Ongekend onrecht (2020)*.
- Panteia, Hogeschool Utrecht en Nibud, *De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek* (2024).
- Sensire, *Jaarverslag 2024* (2024).
- Sociaal Cultureel Planbureau, website (2025).

gemeente Berkelland

Gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA Borculo
0545 – 250 250
www.gemeenteberkelland.nl
info@gemeenteberkelland.nl